

SamenSprak 1: kwalitatief onderzoek naar de betekenis van SamenOud voor ouderen

Driekwart jaar na de start van SamenOud werd een kwalitatief onderzoek uitgevoerd onder ouderen die SamenOud-zorg en -begeleiding ontvangen. Uit de interviews werd duidelijk dat ouderen graag thuis willen blijven wonen. Zelfredzaamheid en een gevoel van veiligheid zijn belangrijke thema's voor deze ouderen. Door het ouder worden, en de daarmee gepaard gaande afnemende gezondheid, ervaren ouderen dat deze thema's bedreigd worden. De geïnterviewde ouderen maakten duidelijk dat de Ouderenzorg Teams van SamenOud hen ondersteunen bij de zelfredzaamheid en het blijven voeren van de eigen regie. Doordat SamenOud structureel aandacht besteedt aan hun persoonlijke situatie ervaren ouderen het gevoel van geborgenheid en veiligheid: SamenOud geeft ouderen het vertrouwen (langer) thuis te kunnen blijven wonen.

Onderzoek

In de periode september tot en met december 2012 (negen tot twaalf maanden na de start van SamenOud) werd in het kader van SamenOud een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar de betekenis van SamenOud voor ouderen. Het is een aanvulling op de resultaten van het kwantitatieve (vragenlijst)onderzoek naar de effecten van SamenOud. In dit onderzoek, dat de naam 'SamenSprak 1' kreeg, kwamen ouderen zelf aan het woord. Het doel van de interviews was inzicht te krijgen in de ervaringen van de ouderen met het nieuwe zorgmodel en de betekenis die SamenOud voor hen heeft. In het onderzoek stonden de volgende vragen centraal:

- Hoe ervaren de deelnemers het ouder worden?
- Hoe ervaren de deelnemers de zorg, begeleiding en activiteiten van SamenOud?
- Wat betekent SamenOud voor de deelnemers?

Belangrijk criterium voor de selectie van ouderen voor deelname aan de interviews was het SamenOud-profiel, omdat de zorgbehoeften per profiel verschillen en daardoor ook de intensiteit van de zorg en begeleiding vanuit SamenOud. Ouderen uit alle drie de profielen werden geïnterviewd: 'Complexe zorgbehoeften': ouderen met complexe zorgbehoeften, 'Kwetsbaar': een verhoogd risico op complexe zorgbehoeften en 'Robuust': ouderen zonder complexe zorgbehoeften hebben en nog niet kwetsbaar zijn.

Resultaten

In totaal werden achttien diepte-interviews afgenomen. Deze interviews vonden plaats bij ouderen thuis en duurden 60 tot 90 minuten. De interviews leverden een aantal belangrijke bevindingen op.

SamenOud

“Ja, omdat je nooit weet wat er gaat gebeuren op onze leeftijd. En we hebben bijna geen familie hier hè. [SamenOud is] iets om op terug te vallen.” (oudere profiel Kwetsbaar)

Casemanager

“Nou, ik ben een beetje geruster geworden. Ja, dat is wel zo. Ik had net bericht gehad dat ik nog een poosje zou leven, toen was ik bang. Zij [de casemanager] zei toen ‘als er hulp nodig is, dan komt er hulp, één telefoontje, en je krijgt hulp. Ik zal het ook met de huisarts bespreken.’ Nou, ik zeg, ‘dat is een hele geruststelling.’” (oudere profiel Complexe zorgbehoeften)

“Wat ‘meeleven’ betreft is ze geweldig. En de ondersteuning die ze geestelijk geeft. Want je hebt wel wat aan die woorden van haar.” (oudere profiel Complexe zorgbehoeften)

SamenOud-dagen

“Ik zou wel vaker SamenOud-dagen willen, alleen al om de contacten die je dan krijgt.” (oudere profiel Robuust)

Gezondheid

Centraal begrip voor de geïnterviewde ouderen is ‘gezondheid’. De ervaren gezondheid blijkt in grote mate van invloed te zijn op hoe de deelnemers het ouder worden ervaren. Als de gezondheid als matig tot slecht ervaren wordt, heeft dat direct invloed op het welbevinden. Gezondheid bepaalt onder andere de mate van mobiliteit. Ouderen, en met name alleenstaande ouderen, krijgen bijvoorbeeld minder sociale contacten. Bij een matige tot slechte gezondheid neemt de zelfredzaamheid af waardoor de afhankelijkheid van hulpverlening en/of begeleiding door derden toeneemt. Door deze afhankelijkheid neemt vaak ook de eigen regie af, bijvoorbeeld de keus over de eigen dagindeling.

Positieve ervaringen met SamenOud

De geïnterviewde ouderen hebben positieve ervaringen met de zorg en begeleiding aangeboden vanuit SamenOud. Ouderen uit alle drie de profielen vinden het prettig dat de huisarts goed geïnformeerd is over hun persoonlijke situatie. Robuuste ouderen zijn nog (redelijk) gezond. Ze hebben de regie over het eigen leven en zijn maatschappelijk betrokken, bijvoorbeeld door het doen van vrijwilligerswerk. Zij voelen zich vaak niet ‘oud’. Over SamenOud zijn de meeste ouderen positief. Het feit dat er aandacht voor hen is ervaart men als prettig: “het geeft een fijn gevoel in de gaten te worden gehouden”. De meeste ouderen die aan de SamenOud-dag hebben deelgenomen vinden deze dag gezellig, informatief en een kans om nieuwe contacten op te doen.

Ouderen met de profielen Kwetsbaar en Complexe zorgbehoeften worden begeleid door een casemanager van het Ouderenzorg Team. Zij zijn heel tevreden over het contact met de casemanager. Zij is een belangrijk persoon geworden voor veel ouderen en men heeft vertrouwen in haar. De casemanager is een vraagbaak voor de ouderen en is goed bereikbaar voor hen. De drempel voor ouderen om iets te vragen of een probleem voor te leggen aan de casemanager is laag. De gesprekken met de casemanager worden als een steun in de rug ervaren. Door de casemanager wordt structureel aandacht besteed aan de persoonlijke situatie, waardoor veel ouderen zich veiliger en meer geborgen voelen. Daarnaast heeft de casemanager vaak een aantal concrete zaken kunnen regelen, zoals de aanschaf van hulpmiddelen of meer hulp in huis. Geïnterviewden geven aan door SamenOud het gevoel te hebben dat er aandacht voor hen is.

SamenOud geeft vertrouwen

SamenOud geeft vertrouwen: vertrouwen in de zorg en begeleiding, vertrouwen dat men thuis kan blijven wonen, vertrouwen dat men zichzelf kan blijven redden. Uit de interviews blijkt dat de doelen van SamenOud overeenkomen met die van de ouderen en dat SamenOud erin lijkt te slagen deze doelen te realiseren.

www.samenoud.nl